

dedovino okoli leta 1106. „Codex tradit.“ svetopavlovski imenuje sledeča posestva Bernhardova:*)

1. Dvor in cerkev: „Razwei, to je: Razbanje, v hočki fari blizo Maribora.

2. Circuniz, gotovo Cirknica, v fari šentilski v slovenskih goricah, ne pa Cirkovce na ptujskem polji.

3. Celniz, ravno v tisti fari (Selnica), pa ne Selnica na levem bregu Drave nad Mariborom.

4. Zegoinevoz. (Ne morem najti, nekateri mislijo na Zierberg v isti okolici.)

5. Babenpotoch, Babjipotok, tudi v slovenskih goricah, pri babjem vrhi (Babenberg).

6. Pozengazelo; nekateri to selo iščejo v Pačehovi blizo Maribora.

7. Dragotsoy, je Dragučova, v fari sv. Marjete ob Pesnici.

8. Dobrenge, današnji Dobrinj, v fari sv. Kungote blizo Maribora.

9. Riesitz, — Rečica, v fari sv. Ane.

10. Vulpingepotoch, to je potok v volgovi (vugovi) dolini. Nemeč je zmešal imeni: volk in volga (vouk in vouga — vuk in vuga), in je volga prestavil v Vulping = Vulfing — volčji, namesto Goldamselpotoch.

11. Ztiplina. (Tega kraja ne morem najti, moral je biti v ščavniški dolini.)

12. Baratsove, vas Boračeva pod Kapelo, kako poldrugo uro gori od Radgone.

13. Noblitwitz, to je, na Plitvici, v fari sv. Petra zunaj Radgone.

14. Pribissendorf, Pribiška vas, pod pribiškim vrhom, ponemčeno: Pressberg v isti fari. Ta pokrajina je še le leta 1142., po drugih 1147., ko je grof Bernhard umrl, prišla v oblast markgrafa Otokara IV. Trangavca, čegar hči Kunigunda je bila soproga Bernhardova. — Do one dobe je stala ta pokrajina pod oblastjo koroških vojvod.

V „marchii trans fluvium Drava“ še se imenujejo v 10. in 11. stoletji sledeči kraji:

1. „Ecclesiae ad Gamniz“ (1100), Kamnica (Gams) pri Mariboru.

2. „Villa Rouste“ (1091), Ruše (Maria Rast) nad Mariborom.

3. „Duo oppida Tubelink et Legindorf“ (1100), v nekaterih prepisih pravilniše Lengindorf, to ste vasi: Duplek, v fari sv. Martina pod Vurmbergom, in Dolgoše, v fari hočki, kar je Nemeč v Lengin — Legindorf prestavil, to je, Langen — Lengendorf, dolga vas. Tako je tudi pogorje Dolga gora v sladkogorski fari bilo ponemčeno v Langenberg, in nekdanji dvor, ki je stal na panogi dolge gore, se je imenoval Lengenberk, iz te oblike je nastalo današnje poznamenovanje Lemberg. V listini od leta 1335., v kateri ta „dominium“ oglejski patriarh Bertrand daruje Frideriku celjskemu, se še najde oblika: „Lengenberk praedium“.

4. „Oppidum Radevan“ (Radovan, ponemčeno Rothwein) in „villa Brunne“, Studenice pri Mariboru, vse te imenja so tudi bila lastnina Bernhardova.

Mnogovrstne novice.

* Spomenik cesarju Aleksandru II. nameravajo postaviti v Petrogradu. V to svrhu darovala je kneginja Dolgoruki 3000 rubljev.

* Strašen potres je lepi otok Chios v egejskem morju skoro popolnoma uničil. Od 40.000 prebivalcev

*) Posneto iz starih listin, tiskanih v „Urkundenbuch des Herzogth. Steiermark“.

je 4000 smrt storilo; samo v glavnem mestu je 1400 mrtvecev. Hiše na otoku so skoro vse porušene. Potresi se še vedno ponavljajo; ljudstvo beži vse prestrašeno. Kedaj bode li konec nesreč, učinjenih po potresih!

Naši dopisi.

V Gorici 9. aprila. — Obravnavala je te dni gospojska zbornica na Dunaji nasvete zadevajoče skrajšanje šolskega časa v ljudskih šolah. To me spominja, da sem pred meseci obečal, da podam nekaj statističnih dat o našem domačem ljudskem šolstvu na Goriškem v dopolnitev onih, ki so jih „Novice“ uže popred priobčile. Otrok dolžnih v šolo hoditi je bilo v šolskem letu 1879/80: v tominskem okraji 5738, v šolo jih je hodilo 2949; v okraji okolice goriške: dolžnih v šolo hoditi 9807, v šolo hodilo 5909; v sežanskem okraji otrok za šolo 4120, hodilo v šolo 2654; v gradiščanskem okraji otrok 8460, v šolo hodilo 6371; v mestu Gorici število otrok dolžnih v šolo hoditi neznano, šolo obiskujočih je bilo 1827. Vseh otrok skup, ki so v šolo hodili, bilo je 19.710 (leta 1878/9 19.855). Po odstotkih je tedaj hodilo v šolo v mestu Gorici kakih 68%, na Tominskem 51%, na Goriškem (v okoličnem okraji) 60%, na Krasu 64%, v gradiščanskem okraji 75% vseh otrok, ki bi bili dolžni v šolo hoditi. Otrók v šolo hodečih je med 6.—12. letom starosti 54%—78%, 12 do 14 let starih pa le 30%—59%; najvišji odstotek prve vrste je v gradiščanskem okraji, najvišji % druge vrste v Gorici (mestu). — Učiteljev se spričevalom učiteljske sposobnosti je bilo 95 (največ v okrajih okoličnem in grad.); učiteljev se spričevalom zrelosti 28; učiteljev brez sposobnostnega spričevala — svetnih 10, duhovnih 71. — Učiteljic se spričevalom sposobnosti 49, se spričevalom zrelosti 21, brez spričevala 2. Katehetov 189. — Učiteljic za ženske rokotvore: preskušanih 6, nepreskušanih 33. — Knjižnic učenških 128, največ v okolici goriški (49) in na Tominskem (38). — Učni jezik je bil v 141 šolah slovenski, v 52 šolah italijanski. — Poljedelstvo se je učilo v 50 šolah (10 na Tominskem, 27 v okolici goriški, 13 v Sežani). — Stroški za ljudsko šolstvo so znašali: v tominskem okraji 22.640 gold., v goriško-okoličnem 39.492, v sežanskem 22.720, v gradiščanskem 58.489, v Gorici 15.820, skup 159.161 gold. (leta 1879. so znašali vsi stroški 151.451 gold.). Te stroške zalagajo okrajni zalogi. Ker so pa občine tu pa tam prostovoljno kaj plačale za zidanje novih šolskih poslopij in ker ste 2 šoli v Gorici državni, znižajo se skupni stroški vseh okrajev na (okroglih) 150 000 gold. Zapopadene so v tej vsoti plače in doklade etc. učiteljev, všteti so stroški za nove stavbe in popravljanja šolskih hiš, za šolske materialne priprave, za knjižnice in učiteljske konferencije, odškodnine za stanovanje, učni pomočki in izredni stroški. — V seji našega mestnega starešinstva 2. dnet.m. je bila sprejeta peticija do gospojske zbornice za spremembo postave zastran hišnega davka, katere načrt je odobrila zbornica poslancev. Naš mestni zastop prosi, da bi bila Gorica vrstena med tista mesta, ki bodo plačevala 20% davka od dohodka in katerim bo odbitih 30% za vzdržavanje hiše. Ker so se prikazale v Gorici kózice, napravilo je županstvo začasen lazaret v Podturnu. — Društvo goriških gospá, ki je oskrbovalo čez zimo kuhinjo za uboge, priobčilo je svoj račun. Razdelilo je 45.877 deležev kosila. Stroškov je 3201 gld. — Dosedanji korni vikarij in ceremonîr v prvostolni cerkvi preč. g. Dominik Alpi je imenovan zatrdni bogosl.

profesor v tukajšnjem centralnem semenišči. Gosp. prof. Alpi-u smo Slovenci hvalo dolžni; on — kot ceremonir — je vpeljal navado, da se v véliki cerkvi na Véliko noč in Vseh Svetih dan odpustek, ki ga prevz. kn.-nadškof po pontifikalni maši delé, nazočemu ljudstvu naznanja tudi po slovenski. Ko je bil pisatelj teh vrst pred 12 leti to sprožil, razbil se je bil njegov nasvet na starem geslu nekaterih starih gospodov: „Nihil innovetur“. Moral je priti pošten Italijan — z Rimskega, *) da nam je pridobil, česar sami nismo mogli. Hvala mu! — Poročilo v zadnjem svojem dopisu zadevajoče častno tržanstvo podeljeno gg. grofu Coronini-u in namestniku baron De Pretis u moram — z ozirom na dotični preklic v „Slov. Narodu“ — popraviti v tem, da v Tominu niso podelili častnega tržanstva nobenemu omenjenih gospodov, ampak le zaupnico g. grofu Coronini-u. Po tem takem je bil telegram iz Tomina v nekaterih dunajskih časnikih, ki je omenjeno imenovanje naznanjal, mistifikacija.

Iz Trsta. (*Politično društvo, Edinost* za Primorsko) bode imelo velikonočni ponedeljek 18. dne t. m. ob 10. uri dopoludne v dvorani Rossetti 24. občni zbor. Dnevni red: 1. Govor predsednika. 2. Tajnikovo sporočilo. 3. Blagajnikovo sporočilo. 4. Sporočilo državnega poslanca g. Nabergoja o zemljiščinem davku in sklepah državnega zbora. 5. Posvetovanje o kandidatu za 5. okraj. 6. Volitev odbora. Pri tej priliki se bode tudi med narod razdelila spomenica do ministerstva. K obilni udeležbi udov in rodoljubov uljudno vabi odbor.

Iz Dolenjega Zemona 10. aprila. (*Toplo zahvalo*) izrekam dobrotnikom, ki so se zopet usmilili stradajočih naših revežev, namreč gosp. dr. Jan. Bleiweisu za poslanih 19 gold. po „Novicah“ izkazanih, — gosp. Dav. Hribarju, molarju v Ljubljani, za darovano veliko vrečo moke, — gospodoma, ki nočeta imenovana biti, iz Pivke in Berguda za dar v denarji, — sl. vredništvu „Triest. Zeitg.“ za poslanih 15 gold., — sl. deželnemu odboru kranjskemu za Trnovsko in moji županiji za seme darovanih 106 hektolitrov ovsa, za živež pa 20 hektolitrov turšice, — gosp. Jak. Strupi u, duhovniku v Trnovem, in pa gosp. Bahmanu, zdravniku v Bistrici, za po Bistrici in Trnovem nabrano miloščino, — konečno pa še tudi posebno milostljivi gospej iz Trnovega in trem gospej iz Bistrice za lepa darila. — Bog povrni stoterno vsem, kar so darovali našim siromakom!

Radoslav Potepan, župan.

Iz Spodnje Idrije 1. aprila. (*Cestne zadeve*). Uže v 40. listu lanskih „Novic“ sem obširno govoril o nevarnosti nameravane Cerkljanske ceste. Rekel sem, da bodo imeli vsako zimo, če bodo staro cesto pre naredili v novo, 330 sežnjev plazov odkidati, da bi bil promet mogoč. Tedaj je skoro nemogoče pozimi rabiti to cesto. Sedaj se je pa pokazalo, da je tudi v lepi, krasni zimi in spomladi nevarno hoditi po njej, ker se robovje in pečevje večkrat odtrga in na cesto vali. Marsikdo je uže bežal pred plazovi ter gledal, kako bi pete odnesel nevarnosti. Prav taka bi se bila meni kmalu pripetila dne 9. marcija t. l., ko sem šel proti Žirem. Ko pridem na Rupnikov hrib, grem pogledat k rudarjem, kako kamenje lomijo, in ti mi povedó, da se je pred pol ure utrgal kos pečevja od hriba ter s strašnim ropotom in bučenjem zavalil se na cesto in v Idrijco. Nekdo, ki je ravno takrat šel po poti, je komaj smrti ušel. Skalovja ležalo je na cesti za dobre tri vozove. — To je nov dokaz, da bi bilo mnogo boljše, če bi se cesta od idrijske fabrike do fare izpeljala, kajti bila bi tu bolj ravna. Pri stari cesti pa bode več stroškov, več dela

in pozimi bode celó zaprta. O hudih zimah ljudje po tri dni niso mogli hoditi po njej zavoljo mnogih plazov in zametov, temveč morali so hoditi po solnčnem kraji. Ne morem si tedaj kaj, da ne bi svojega glasú še enkrat povzdignil: pazite, kaj delate!

Boštjan Leskovic,

bivši prvi cestni načelnik okraja idrijskega.

Iz Rovt 10. aprila. (*Cestne zadeve*). Preteklo leto uže bila je grajana cesta Logatec-Rovte, a dotična graja ni dosegla zaželenega vspeha, kajti cesta je še zmerom v istem, ali bolje rečeno, v še slabšem stanju, kot je bila tedaj. Pa vsaj ni čuda, ako se celoma pokvari, vsaj gre dan na dan cela vrsta težko obloženih vozov po njej in vsi ti vozovi so večinoma Logaški. Skrbeti bi tedaj Logatčani imeli, da bi vsaj svoj del pošteno popravili. Čemu se dela bojé? Ali nima županija veljave, da bi ljudi prisilila, cesto popraviti? Gospod župan, potrudite se enkrat po tej cesti, da se o resnični malomarnosti svoje županije prepričate, potem pa silite ljudi z vsemi postavnimi sredstvi, da cesto vredé! — Ne vem pa, kaj bi še le o cesti, ki pripada podžupaniji Zaplana, govoril. Ali so Zaplaninci drugi Črnogorci, da se ne brigajo za ukaze naše deželne vlade, kot uni za turške ukaze ne? Cesta je uže tako pokažena, da jo bo mogoče le z največim trudom popraviti. Tu se vedno kak voz pokazi; nedavno mi je tukajšnji kupec z lesom pravil, da mora samo delavcu za popravo vozov vsako leto do 100 gold. dati, in bi, ako bi bila cesta dobra, le komaj četrti del za to potrosil. Večkrat je uže naš občinski odbor to cesto želel uravnati, da bi jo slednjič uže popravili, a do danes se še ni nič storilo. Zdaj pa uže ne vé več, kje bi dobil še kaj pomoči. Zeló nerodno je naši županiji tako stanje, nerodno posebno zarad semnje, ko mora župan brez svoje krivde marsikatero grenko od ptujih kupcev požreti. Da se temu izognete, obrnite se vi občinski odborniki s prošnjo še enkrat do sl. deželne vlade, da Zaplanince, ako je imela pravico, njim cesto prisoditi, zdaj čez tri dolga leta slednjič prisili, jo tudi popraviti.

Iz Rovt 8. aprila. (*Ljudsko števljenje*). Pri številjenji ljudstva v županiji Rovte bilo je v celi županiji naštetih 1950 ljudi, in sicer v podžupaniji Rovte 400 moških, 418 ženskih; h tej županiji pride za se šteta soseska Prapotno brdo z 48 moškimi in 42 ženskimi. Podžupanija Petkovec 97 mož, 107 žen; podžupanija Medvedjebrdo 150 mož, 159 žen, in podžupanija Žibarše 267 mož, 272 žen. Živine je v županiji: volov 356; krav 578*); telet 434; konj 60; drobnice 254; prascev 153; čebel 153 panjev. Vsa županija šteje 299 hišnih števil. In kar je največe vrednosti, „umgangssprachlerja“ ni nobenega.

Iz Ljubljane. — Naši poslanci so prišli z Dunaja na velikonočne počitnice domov, — za njimi pa je „Laib. Ztg.“ na vsestransko začudenje predvčerašnjim v neslužbenem oddelku prinesla novico, da je naučni minister z odpisom od 1. dne t. m. štev. 2178 zarad učnih jezikov na možki in ženski preparandiji ljubljanski ukazal tako le:

„Na možki pripravnici se imajo slovenski učiti: krščanski nauk, slovenski jezik, matematika, geometrično risanje, prirodoslovje, sadjereja in specialna metodika o teh predmetih; — na ženskem učiteljski pa: krščanski nauk, slovenščina, aritmetika in geometrično risanje, ženska ročna dela in specialna metodika teh predmetov. Vsi drugi predmeti se imajo podučevati v nemškem jeziku. Pri petji se ima rabiti nemški in slovenski jezik in pri vseh predmetih se ima gledati na

*) Gosp. Alpi je Rimljan iz Forli in zna dobro slovenski.

*) In kaj celó nobenega plemennega junca ne?!

terminologijo nemško in slovensko, in ravno tako se mora pri pismenih nalogah ozirati na oba jezika.

Te naredbe stopijo v veljavo v prihodnjem šolskem letu 1881/82.“

S temi naredbami je gospod minister Conrad menda mislil popolno rešiti resolucijo o vpeljavi slovenskega jezika na ljubljanski preparandiji, — al temu ni tako! Dobili s tem ukazom nismo še toliko, kar smo uže imeli leta 1871. O tem, kar smo z navedenim ukazom dobili za vresničenje narodne ravnopravnosti v šolah, nam za zdaj ostaja ta tclažba, da do prihodnjega šolskega leta je še 6 mesecev in da nam ta čas prinese premembo, po kateri slovenski narod dobi vse, kar mu po ustavi gré. Za zdaj vzamemo navedeno naredbo le kot dokaz na znanje, da minister sam priznava krivico, pod katero trpi sedanji šolski organizem ljubljanske preparandije.

— (V seji 8. aprila) je deželni odbor sklenil, da se deželno gledišče za prihodnje leto prepusti letošnjemu vodji Eman. Urbanu v družbi s Schreiner Mondheimom, ako zadostita stavljenim pogojem. — Občini Smerje se je dovolilo 100 gold. podpore za napravo mosta čez vodo Reko. — V odbor za obdelovanje ljubljanskega močvirja je deželni odbor izvolil nadinženirja gosp. Vaclava Stedrya za svojega zastopnika namesto izstopivšega stavbenega svétnika gosp. Potočnika.

— (Mestni odbor) je v včerajšnjem zboru sklenil poroko svetlega cesarjeviča slaviti z dostojno osvečavo celega mesta zvečer 9. maja, 10. maja pa vkreniti, da se mesto okinča sè zastavami, in da se trem manj premožnim meščanskim nevestam podeli jutrina po 50 gld. Pri tej priliki je odbornik dr. K. Bleiweis objavil, da čitalnica združena z društvom Sokola namerava predvečer napraviti serenado pred stanovanjem gospoda deželnega predsednika kot cesarskega namestnika.

— (Odbor družbe kmetijske) je vzajemno s zastopnikoma c. kr. deželne vlade in deželnega odbora v seji 10. dne t. m. razpravljaj predloge, s katerimi družba kmetijska za različne potrebščine prosi sl. ministerstvo kmetijstva državne podpore za leto 1882. Kot zastopnik c. kr. deželne vlade je v sejo prišel mladni svétnik pl. Fladung kot zastopnik deželnega odbora pa g. Dežman.

— Načelnik gradski v Zagrebu gospod Mirazovič, potrjuje prejem v zadnjih „Novicah“ nabranih darov za unesrečene Zagrebčane, izreka najtoplejo zahvalo vsem darovateljem. Vredništvo „Novic“ radostno objavlja to zahvalo.

— (Volitve odbornikov v kupčijsko in obrtnijsko zbornico) bodo, kakor se nam poroča, 17. dne prihodnjega meseca maja. Narodni volilni odbor kmalu razglasi može, katere volilcem nasvetuje, da jih volijo v obojni razdelek.

— (V Velikovci na Koroškem) je umrl, kakor „Slov. Gospodar“ proča, vrli Slovenec, davkarski uradnik, g. Franc Vidic. V oporoki je volil 1000 gold. za uboge v Loki na Kranjskem, kjer je bil domá, 1000 gold. za bolnišnico tam in 1500 gld. za uboge dijake. Denar ostane v hranilnici, dokler ne naraste na 3000 in 2000 gold. Slava njegovemu spominu!

— Mati Slovenija zopet pretaka britke solze na grobu svojega zvestega sina gosp. Božidara Kuralta, čegar truplo je bilo v Semiču 4. dne t. m. nemili zemlji slovesno izročeno.

— Kovača Brate Janez iz Črnuč in Kapus Andrej iz Lesec sta na tukajšnji podkovski šoli po dovršenem šolskem tečaju pretekli teden s prav dobrim vspehom preskušnji se podvrgla in prejela spričalo, da sta popolnoma pripravna za patent podkovskega mojstra.

— (Velikonočne počitnice) na srednjih šolah) so se pričele danes zjutraj in trajajo do velikonočne srede.

— (Vodstvo kranjske hranilnice) je imelo predzadnji ponedeljek zbor. Pri tem se je poročalo, da je Pressnitz izneveril vsega skup 36.626 gold. 85 kr., da so pa pri njem dobili odškodnine 6914 gold. 2 kr., da ima toraj hranilnica škode 29.712 gold. 83 kr.

— Kakor gosp. prof. Einspieler v „Kärntner Volksst.“ sam poroča, je novico, da se on z deputacijo koroških poslancev na Dunaj podá poklonit cesarju prošnjo, naj se usmili zatiranih koroških Slovencev, izmislila si nagajivka „Wien. allg. Zeit.“.

— (Služba vrtnarskega pomočnika), kateri ima učence deželne sadje- in vinorejske šole na Slapu praktično podučevati o vrtnarstvu in čebelarstvu, je razpisana. Letna plača znaša 250 gold., vrhu tega ima prosto stanovanje in užitek sočivja. Oglasiti se je za to službo ali osebno ali pismeno pri vodstvu deželne sadje- in vinorejske šole Slapenske do 24. dne t. m.

— (Oglas konjerejcem.) V Metliki je od 1. dne sušca cesarsk žebec Lipiškega rodú za plemstvo nastavljen. Tarifa za nj je 1 gold. Ta nova štacija ni le za kranjske občine, temuč tudi za bližnje hrvatske velike važnosti.

— (Odgovor gosp. župniku Lušinu.) Zarad gozdnih sadik iz državne drevesnice treba se vsled oklica deželnega odbora od 16. marca t. l. oglasiti pri gosp. V. Gollu, c. k. deželnem gozdnem nadzorniku v Ljubljani.

— Ker ima „Matica slovenska“ svoj občni zbor 27. dne t. m. v katerem se po njenih pravilih na mesto izstopivših volijo tudi novi odborniki, došla nam je listnica, v kateri mnogi volilci, da se glasovi po nepotrebnem ne razcepijo, nasvetujejo, naj ostanejo dose-danji odborniki, le namesto gosp. Mih. Hermana in pa gosp. Fr. Souvana, ki ne želita več voljena biti, naj se volita gosp. prof. Wiesthaler in pa gosp. dr. Jeglič, podvodja v ljublj. bogoslovnem semenišči. Po takem naj bi se volili gospodje: Karol Klun, dr. Poklukar, Ivan Tomšič, dr. Sterbenec, Fr. Kosar, Karol Šavnik, dr. Tonkli, prof. Wiesthaler in dr. Jeglič.

— (Dramatično društvo) razpisalo je leto 1871. darila za dve igri slovenski. Sedaj je pa sl. deželni odbor kranjski izročil dramatičnemu društvu rokopisov, katerih pisatelji se do sedaj še niso za-nje oglasili. Med igrama ste: „Zeta carja Lazarja“, žaloigra v 5 dejanjih, spisal Josip Klenič, in „Veronika deseniška“, žaloigra v 5 dejanjih, spisal Tone Turkuš, prisojeni častni nagradi, in sicer prvi 80 gold., drugi pa 30 gold.; ker pa bivališče gg. pisateljev ni znano in se jim niso mogli novci izplačati, prosi jih odbor dramatičnega društva, naj blagovolita naznaniti svoji adresi.

— Da svet izvé zgodovino in sedanji stan za deželo kranjsko velevažne milodarne naprave, kateri je ime „deška sirotnišnica“ (Knaben-Waisenhaus), podalo nam je sl. predstojništvo družbe sv. Vincencija sledeče poročilo. Naj bi našlo prijazen odmev v ljudomilih srcih!

Deška sirotnišnica družbe sv. Vincencija v Ljubljani.

Uboštvo raste dandanes tako silovito, da uže ni več brez nevarnosti in da se zato od mnogo strani ugibuje in posvetuje, kako rešiti to važno družinsko vprašanje, kako oteti človeštvo gotovega propada. Krščanska ljubezen ima za vse rane gotova in zdatna zdravila. Ni dvomiti, da se prav zarad velike potrebe tako hitro razširjajo družbe sv. Vincencija, ki kažejo samopridnemu svetu nesebično žrtvovanje in prinašajo pomoči, kjer in kolikor se razodeva potreba in revščina. V obče ubogim pomagati je tej družbi namen, vendar pa se še posebno njena skrb obrača na mladež, ki je gotovo brez lastne krivde uboga in katera si sama

ne ve in ne zna pomagati, pri kateri tedaj pomoč tudi največ koristi, največ izdā.

Iz teh vzrokov je tudi ljubljanska Vincencijeva družba prēcej v svojem početku ustanovila deško zavetišče (azil), v katerem od tadaj po 40 dečkov do biva opoldanjo hrano, razen tega pa tudi potrebnih šolskih reči in pomoči pri učenju.

Izkušnja pa je kmalu pokazala, da k vspešnemu delovanju v tem smislu je družbi neogibno potrebne tudi sirotišnica, da zamore čisto zapuščene dečka vzeti tudi v stanovanje in popolno skrb ter iz njih vzgajati delavne poštene ljudi.

18. dne avgusta 1880. leta je družba 50. rojstni dan Njegovega Veličanstva, premilega našega cesarja Franca Jožefa prelepo poslavlila s tem, da je izpeljala, česar je uže tako dolgo in goreče želela. Kupila je namreč v ta namen za 12.500 gold. hišo na spodnjih Poljanah šte. 36. Ker bi ta hiša še ne bila po vsem zadostovala potrebam popolno primernega zavoda, nakupila je družba za 15.000 gold. tudi sosedno hišo št. 38 sē zemljiščem vred, katero na obe hiši mejī in meri skorej 3 orale. Na tem prostornem, zeló ugodnem kraju bo mogoče zavod po potrebi razširiti, dečke pa vaditi tudi v vrtnarstvu, sadjereji, poljedelstvu in raznem rokodelstvu po njihovi zmožnosti in nagnjenji. — Zadostiti prvim nujnim potrebam se je sirotišnica začasno odprla uže 15. novembra lanskega leta, in šteje zdaj 17 gojencev.

Al hiši, kakoršni ste dozdej, kakor je jasno samo po sebi, nikakor ne ugajate omenjenemu namenu, in družbo zadene sicer težka, vendar neogibna naloga, za enkrat vsaj eno hišo primerno prezidati in za eno nadstropje vzdigniti. Kakor sodijo izvedenci, utegnili bi stroški znašati 20 do 24.000 gold. Ker se je za nakup teh hiš in zemljišča matica, za zidanje sirotišnice odločena, pa tudi dedšina po nepozabljivem dobrotniku, preč. gosp. mestnem župniku Gustavu Köstel-u, katera znaša 19.500 gold., do ostalih 4000 gold. porabila, je družba tedaj prisiljena za to, kolikor jej manjka, potrkati na mila srca blagih dobrotnikov in prijateljev ubogih zapuščenih otrok.

Kakor po drugih mestih zamore se naše podvzetje pospeševati tako le:

A. Z malim darom, na mesec po 10 kr., s katerim se daritelj vdeleži zasluženja dobrodelnega zavoda in njegovih duhovnih dobrot.

Namesto te mesečnine v denarji zamore se darovati tudi kaka obleka, kako perilo, blago za obleko itd.

B. Kdor se v večji odlični meri vdeleži pospeševanja blagega dela, bode vpisan v krasno spomenico, ki se bo v vedni spomin v zavodu hranila, in sicer 1) kot dobrotniki oni, ki so vsaj 25 gold. vplačali ali pa 20 dobrotnikov zavodu pridobili; 2) kot ustanovniki oni, ki so plačali najmanj 100 gold.; 3) kot pokrovitelji, oziroma pokroviteljice oni, ki so vsaj 500 gold. za namene zavoda darovali.

Za vse dobrotnike bodo pri skupnih molitvah sirotki molili Oče naš in Češena si Marija, in kvaterne tedne se bode brala ena sv. maša od leta do leta. Najkrepkejši nagib k obilni udeležbi pa naj bodo besede Nebeškega prijatelja otrok, ki pravi: „Kdor sprejme takega otroka v mojem imenu, on mene sprejme.“ Mat. 18. 5.

Od predstojništva družbe sv. Vincencija.

V Ljubljani 25. sušca 1881.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je za velikonočne praznike odložil svoje zborovanje. Zbornica poslancev se zopet odpre 28. dne t. m. — 4 zimske mesece je zborovala in reči smemo, da je sklenila marsikako dobro postavo o gospodarskih zadevah, za trdno se pa tudi nadejamo, da dobimo potrebne postav na političkem polji. Radujemo se, da je solidarnost autonomistične večine se zdatno vkrepčala, centralistična manjšina pa se jako zrahljala. Naj bi to grofu Taaffe-u dalo pogum, krepkejše postopati v dosego vsega, kar je prestolni govor obljubil narodom avstrijskim. — Hvala vladi, da je predložila, naši zbornični večini pa, da je sprejela postavo, po kateri Elizabetina železnica pride v državno gospodarstvo, kajti s tem si rešimo našo kupčijo v zvezi z Arelsko železnico železnih rok Bismarkovih — glasovitega prijatelja Avstrije. — Tudi postavo o pokritji državnega primanjkljeja 50 milijonov gld. za letošnje leto je naša večina sprejela in tako vladi zaupanje skazala posebno zato, ker vé, da je finančni minister Dunajevski ves mož na svojem mestu in vé državno gospodarstvo ugodno vršiti.

Gosposka zbornica je zavrgla z večino 74 glasovi proti 32 predlog Lienbacherjeve šolske postave, s tem pa najbrže tudi podpisala osodo ministra Conrada, ki je to postavo v zboru tako nečimurno zagovarjal, da ga je bivši minister Unger hudo prijel, rekši, da minister sam prav ne vé, kaj da hoče. Pomenljivo je o tej obravnavi bilo to, da je minister Taaffe pred glasovanjem zapustil zbornico.

— Kakor znano, vojaški škof Dr. Gruša ne hotel postati nadškof dunajski. „Frankfurter Ztg.“ zdaj priobčuje mikaven razgovor o tem med njim in cesarjem. Dr. Gruša je namreč cesarju rekel, „da, dokler veljajo sedanje verske in šolske postave, ne more noben vesten duhoven sprejeti višega pastirstva. Cesar, po teh besedah zeló zavzet, je vprašal škofa, če se mu kardinala Rauscher in Kučker ne zdeta vestna katoliška duhovna, a Gruša, globoko priklonivši se, je odgovoril, da tega, kako sta se Rauscher in Kučker zmenila s svojo vestjo, on pač ne ve; kar se pa njega samega tiče, mora povdarjati le to, da mu vest ne pripušča takim postavam podati se, in da lahko pristavi, da je veliko njegovih duhovnih sobratov ravno teh misli.“

— Program velikih svečanosti, ki se bodo obhajale o poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Štefanijo, je zdaj oklican. Pričele se bodo 5. maja s prihodom njenim v Salzburg in dohodom njenim 6. maja na Dunaj, ter končale 23. dne maja v Pragi, kamor prideta zaročenca iz Budapešta, kjer bosta od 18. do 23. maja bivala.

Z Rumunije. — Kneza Karola, katerega je bila skupščina razklicala za kralja, so zdaj skoro vse evropske države kot takega pripoznale, le Avstrija in Nemčija menda še ne.

Z Rusije. — V Petrogradu so bili tisti nihilisti, ki so bili zasačeni zavolja umora cara Aleksandra II., v soboto obsojeni k smrti na vislicah. Bilo jih je pet, 3 moški in 2 ženski.

Žitna cena

v Ljubljani 6. aprila 1881.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaške 10 gold 3 kr. — turšice 5 gold. 53 kr. — soršice 7 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 3 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 8 kr. — Krompir 3 gold. 3 kr. 100 kilogramov.